

ADVIES Nr. 1.879

Zitting van dinsdag 17 december 2013

IAO – 103e zitting van de Internationale Arbeidsconferentie (juni 2014) – Rapport IV (1) – De strijd tegen gedwongen arbeid versterken

x   x   x

2.649-1

ADVIES Nr. 1.879

Onderwerp: IAO – 103e zitting van de Internationale Arbeidsconferentie (juni 2014) – Rapport IV (1) – De strijd tegen gedwongen arbeid versterken

---

De heer P.-P. Maeter, voorzitter van het directiecomité van de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg, heeft bij brief van 3 september 2013 het advies van de Raad ingewonnen over een rapport van het Internationaal Arbeidsbureau (IAB) over de versterking van de strijd tegen gedwongen arbeid. Dat vraagstuk is ingeschreven op de agenda van de 103e zitting van de Internationale Arbeidsconferentie in juni 2014.

De Nationale Arbeidsraad wordt daarover geraadpleegd ingevolge het verdrag nr. 144 betreffende de tripartiete raadplegingsprocedures ter bevordering van de tenuitvoerlegging van de internationale arbeidsnormen.

De bespreking van dat vraagstuk werd toevertrouwd aan de commissie Internationale Arbeidsorganisatie.

Op verslag van die commissie heeft de Raad op 17 december 2013 het volgende advies uitgebracht.

x   x   x

ADVIES VAN DE NATIONALE ARBEIDSRAAD

I. ONDERWERP EN DRAAGWIJDTE VAN DE ADVIESAANVRAAG

De heer P.-P. Maeter, voorzitter van het directiecomité van de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg, heeft bij brief van 3 september 2013 het advies van de Raad ingewonnen over een rapport van het Internationaal Arbeidsbureau (IAB) over de versterking van de strijd tegen gedwongen arbeid. Dat vraagstuk is ingeschreven op de agenda van de 103e zitting van de Internationale Arbeidsconferentie in juni 2014.

Bij dat rapport is een vragenlijst gevoegd met het oog op de aanvulling van de IAO-normen met een nieuw normatief instrument, om de lidstaten soepele, maar relevante richtsnoeren aan te reiken voor de strijd tegen gedwongen arbeid.

Om de partijen in staat te stellen met kennis van zaken te antwoorden op de vragenlijst over de overgang naar de formele economie werd in februari 2013 een driedelige deskundigenvergadering gehouden over de strijd tegen gedwongen arbeid en mensenhandel met het oog op uitbuiting op het werk, om inzicht te geven over de aard en de inhoud van het voorgestelde instrument.

De regeringen wordt verzocht uiterlijk 31 december 2013 hun gemotiveerde antwoorden op de vragenlijst te bezorgen, zodat het Internationaal Arbeidsbureau er rekening mee kan houden bij de opstelling van een definitief rapport waarin de standpunten worden samengevat, met het oog op de Internationale Arbeidsconferentie van juni 2014.

Om met kennis van zaken op de genoemde vragenlijst te kunnen antwoorden, heeft de Raad kunnen rekenen op de technische steun van het bestuur, dat hij dan ook wil bedanken voor zijn waardevolle medewerking.

De Nationale Arbeidsraad werd over dat rapport en die vragenlijst geraadpleegd ingevolge het verdrag nr. 144 betreffende de tripartiete raadplegingsprocedures ter bevordering van de tenuitvoerlegging van de internationale arbeidsnormen.

II. STANDPUNT VAN DE RAAD

De Raad heeft met veel belangstelling kennisgenomen van het door het IAB opgestelde rapport over de strijd tegen gedwongen arbeid.

Hij merkt op dat de IAO met haar initiatief het verdrag nr. 29 betreffende de gedwongen arbeid (1930) wil aanvullen; ondanks de nagenoeg universele ratificatie van dat verdrag komt gedwongen arbeid nog steeds voor, maar in andere vormen dan die welke destijds tot het sluiten van een verdrag hebben geleid.

De Raad herinnert eraan dat meer dan 20 miljoen mensen nu nog wereldwijd gedwongen arbeid moeten verrichten. In België komt gedwongen arbeid in veel beperktere mate voor: op 100.000 controles van de sociale-inspectiediensten blijkt het in 50 gevallen te gaan over gedwongen arbeid; de situatie blijft echter wel heel zorgwekkend op wereldniveau.

De Raad merkt verder op dat vooral kwetsbare bevolkingsgroepen, in het bijzonder vrouwen, kinderen, migranten en huispersoneel, gedwongen arbeid moeten verrichten. Ook personen in een arbeidsrelatie binnen de informele economie lopen een groter risico. Daarom zou het volgens de Raad nuttig zijn dat bepaalde situaties van migrerende en illegale werknemers, die ook in België voorkomen, eveneens als gedwongen arbeid zouden worden beschouwd, ook al beschikt België over instrumenten om die situaties te ondervangen.

In het kader van dat dossier heeft de Raad verduidelijkingen gekregen van de inspectiediensten van de FOD Sociale Zekerheid. Daaruit blijkt dat 99 % van de personen die het slachtoffer zijn van gedwongen arbeid zich in een illegale situatie bevinden. De regelgeving die in het Belgische Strafwetboek werd ingevoegd, voorziet in een stimulans voor die werknemers. Als ze bereid zijn om samen te werken met de inspectiediensten krijgen ze namelijk een voorlopige verblijfsvergunning. Verder wordt voor die werknemers voorzien in een specifieke begeleiding; ook is er een a-prioristische samenwerking met bepaalde vzw's die actief zijn in het veld en die werknemers begeleiden of situaties van uitbuiting aan de bevoegde diensten melden.

Ten slotte werd verduidelijkt dat gedwongen arbeid vooral voorkomt in vier sectoren, namelijk huisarbeid, bouw, horeca en schoonmaak. Er moeten ook extreme vormen van mensenhandel en gedwongen arbeid in de prostitutie aan toegevoegd worden.

Tot nog toe zijn de maatregelen vooral gericht op de bestraffing van mensenhandel, maar het is nu van cruciaal belang dat het accent wordt gelegd op de bestrijding van gedwongen arbeid als zodanig, met name op preventie en bescherming van slachtoffers.

De Raad verwelkomt dan ook het initiatief van de IAO voor de goedkeuring van een nieuwe internationale norm, die eensdeels tot doel heeft de lacunes in de aanpak van gedwongen arbeid op te vullen, en die anderdeels de landen ertoe moet aanzetten op hun niveau maatregelen inzake preventie, bescherming van slachtoffers, schadeloosstelling en wetshandhaving te nemen om gedwongen arbeid op een doeltreffende manier te bestrijden; het wegwerken van iedere vorm van gedwongen arbeid was namelijk een van de vier principes van de IAO-verklaring van 1998. De Raad voegt eraan toe dat het initiatief ook de beleidssamenhang en de internationale samenwerking ten goede zal komen.

Ongeacht het gekozen instrument ter aanvulling van de verdragen nr. 29 betreffende de gedwongen arbeid en nr. 105 betreffende de afschaffing van gedwongen arbeid zullen dergelijke instrumenten volgens de Raad geen grote aanvullende verplichtingen meebrengen voor vele geïndustrialiseerde landen, waaronder België. Die landen beschikken immers al over een goed ontwikkeld wetgevingsapparaat voor zowel preventie als controle en bestraffing inzake gedwongen arbeid.

Tal van ontwikkelde landen zijn weliswaar toegerust om die gesel aan te pakken, maar dat neemt niet weg dat een nieuw instrument voor vele ontwikkelings- of overgangslanden een sterk politiek signaal zou betekenen voor de slachtoffers van gedwongen arbeid ten opzichte van het engagement van de internationale gemeenschap op dat gebied.

De Raad wijst ten slotte op de belangrijke rol van de sociale dialoog en de sociale partners bij de uitwerking en uitvoering van maatregelen om gedwongen arbeid in al zijn vormen op een doeltreffende manier te bestrijden, zowel nationaal als internationaal.
